

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง ประโยครวม

ครูผู้สอน ครูปรเมษฐ ศรีกำเหนิด
ครูคณิตา หนูนอนันต์

ประโยชน์ความร่วมมือ

ฉันทและพ่อกินข้าว

ฉันทกินข้าว

พ่อกินข้าว

ฉันทและพ่อกินข้าว

ขวัญข้าวชอบอ่านหนังสือและเขียนหนังสือ

ขวัญข้าวชอบอ่านหนังสือ

ขวัญข้าวชอบเขียนหนังสือ

ขวัญข้าวชอบอ่านหนังสือและเขียนหนังสือ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะของประโยครวมได้
๒. แต่งประโยคและแยกส่วนประกอบของประโยครวมได้
๓. ใช้ประโยครวมได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

คำชี้แจงบทบาทนักเรียน

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้
เรื่อง **ประโยชน์สามัญ
ประโยชน์รวม ประโยชน์ซ้อน**

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ดูแลการทำงานของนักเรียน
๒. ให้คำแนะนำนักเรียนในการทำงาน

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง ประโยครวม
 หน่วยเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาษิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ประโยครวม
 รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ประโยค แบ่งตามโครงสร้างได้ ๓ ชนิด คือ ประโยคสามัญ หรือประโยคพื้นฐาน ประโยครวม และ ประโยคซ้อน

ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน

ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ประธานและภาคแสดง บางประโยค ประธาน อาจเป็นคำนามหรือสรรพนาม และภาคแสดงเป็นคำกริยา ที่เรียกว่ากริยากรรม เช่น

ประธาน		ภาคแสดง
คำนาม	สรรพนาม	คำกริยากรรม
นักเรียน	-	ดีใจ
-	ฉัน	วิ่ง

บางประโยคอาจมีคำนามหรือคำสรรพนามอยู่หลังคำกริยาที่เรียกว่า กริยากรรม เช่น

ประธาน		ภาคแสดง		
คำนาม	คำสรรพนาม	คำกริยากรรม	คำนาม	คำสรรพนาม
ตำรวจ	-	สืบค้น	ข้อมูล	-
-	เขา	เดือน	-	ฉัน

บางประโยคมีโครงสร้างซับซ้อนขึ้น คือ มีส่วนขยายประธาน มีส่วนขยายคำกริยา เช่น

ประธาน			ภาคแสดง			
คำนาม	คำสรรพนาม	ส่วนขยาย	คำกริยา	คำนาม	คำสรรพนาม	ส่วนขยายคำกริยา
มด	-	ตัวน้อย	กิน	น้ำหวาน	-	
-	เขา	คนนั้น	ชอบ	-	เธอ	
เจ้าหน้าที่	-		กด	ปุ่ม	-	ทันที
ลิง	-	ของคุณลุง	กิน	กล้วย	-	รวดเร็ว

ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กระทรวงศึกษาธิการ : ๒๕๕๖. หน้า ๖๗-๖๙

ใบความรู้

เรื่อง ประโยคสามัญ ประโยครวม ประโยคซ้อน

ใบความรู้ เรื่อง ประโยคสามัญ ประโยครวม ประโยคซ้อน

ประโยค แบ่งตามโครงสร้างได้ ๓ ชนิด คือ ประโยคสามัญ หรือประโยคพื้นฐาน
ประโยครวม และประโยคซ้อน

ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน

ประโยคสามัญหรือประโยคพื้นฐาน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ ประธานและภาคแสดง
บางประโยค ประธาน อาจเป็นคำนามหรือสรรพนาม และภาคแสดงเป็นคำกริยา ที่เรียกว่ากริยาอาการ
เช่น

ประธาน		ภาคแสดง
คำนาม	สรรพนาม	คำกริยาอาการ
นักเรียน	-	ดีใจ
-	ฉัน	วิ่ง

ใบความรู้ เรื่อง ประโยคสามัญ ประโยครวม ประโยคซ้อน

บางประโยคอาจมีคำนามหรือคำสรรพนามอยู่หลังคำกริยาที่เรียกว่า กริยาสกรรม เช่น

ประธาน		ภาคแสดง		
คำนาม	คำสรรพนาม	คำกริยาสกรรม	คำนาม	คำสรรพนาม
ตำรวจ	-	สืบค้น	ข้อมูล	-
-	เขา	เตือน	-	ฉัน

บางประโยคมีโครงสร้างซับซ้อนขึ้น คือ มีส่วนขยายประธาน มีส่วนขยายคำกริยา เช่น

ประธาน			ภาคแสดง			
คำนาม	คำสรรพนาม	ส่วนขยาย	คำกริยา	คำนาม	คำสรรพนาม	ส่วนขยายคำกริยา
มด	-	ตัวน้อย	กิน	น้ำหวาน	-	
-	เขา	คนนั้น	ชอบ	-	เธอ	
เจ้าหน้าที่	-		กด	ปุ่ม	-	ทันที
ลิง	-	ของคุณลุง	กิน	กล้วย	-	รวดเร็ว

ใบความรู้ เรื่อง ประโยคสามัญ ประโยครวม ประโยคซ้อน

ประโยครวม

ประโยครวม คือ ประโยคย่อยที่เป็นประโยคพื้นฐาน หรือประโยคสามัญตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไปมารวมกัน โดยมีคำเชื่อม เชื่อมประโยค เพื่อให้ได้ใจความติดต่อกันเป็นประโยคเดียวกัน ถ้าประธานหรือกริยาของประโยคเป็นคำเดียวกันก็อาจละได้ ดังตัวอย่าง

ประโยค	ชนิดของประโยค
- ขวัญข้าวชอบอ่านหนังสือทุกวัน	ประโยคสามัญ
- ขวัญข้าวชอบเขียนหนังสือทุกวัน	ประโยคสามัญ
- ขวัญข้าวชอบอ่าน และ ชอบเขียนหนังสือทุกวัน	ประโยครวม เชื่อมด้วยคำเชื่อม และ
- วันนี้ฉันอยากจะไปดูนิทรรศการ	ประโยคสามัญ
- วันนี้แม่ให้เลี้ยงน้อง	ประโยคสามัญ
- วันนี้ฉันอยากจะไปดูนิทรรศการ แต่ แม่ให้เลี้ยงน้อง	ประโยครวม เชื่อมด้วยคำเชื่อม แต่

ใบความรู้ เรื่อง ประโยคสามัญ ประโยครวม ประโยคซ้อน

<ul style="list-style-type: none">- เขาอยากจะเป็นนักกีฬา- เขาอยากจะเป็นนักดนตรี- เขาอยากจะเป็นนักกีฬาหรืออยากจะเป็นนักดนตรี	<p>ประโยคสามัญ</p> <p>ประโยคสามัญ</p> <p>ประโยครวม เชื่อมด้วยคำเชื่อม หรือ</p>
<ul style="list-style-type: none">- ดวงดาวชอบฟังเพลง- ดวงดาวชอบดูโทรทัศน์- ดวงดาวชอบอ่านหนังสือ- ดวงดาวชอบฟังเพลงและดูโทรทัศน์ แต่ดวงดาวชอบอ่านหนังสือ	<p>ประโยคสามัญ</p> <p>ประโยคสามัญ</p> <p>ประโยคสามัญ</p> <p>ประโยครวม เชื่อมด้วยคำเชื่อม และ , แต่ (ละประธาน ดวงดาว และ ละกริยา ชอบ)</p>

ทบทวนประโยค

ประโยชน์

คือ กลุ่มคำที่มีใจความครบบริบูรณ์
มีความหมายชัดเจน ประกอบด้วย
ภาคประธานและภาคแสดง

ประโยคประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน

ภาคประธาน

นามหรือสรรพนาม

ตติยา

ภาคแสดง

กริยา

ขยัน

ภาคประธาน

คือ ส่วนที่ทำหน้าที่คุมบทกริยา
เพื่อให้ทราบว่า ใครหรืออะไร มักเป็น
คำนามหรือคำสรรพนาม

ภาคแสดง

เป็นส่วนแสดงอาการของภาคประธาน
เพื่อให้ได้ใจความครบบริบูรณ์ว่าประธาน
ได้ทำกริยาอย่างไร

ภาคแสดง

ประกอบด้วย ๔ ส่วนย่อย คือ

บทกริยา บทขยายกริยา

บทกรรม บทขยายกรรม

จำแนกส่วนประกอบ
ของประโยคให้ถูกต้อง

ส่วนประกอบของประโยค

ภาคประธาน		ภาคแสดง			
ประธาน	บทขยายประธาน	กริยา	บทขยายกริยา	กรรม	บทขยายกรรม

เก่งทั้งขยะลงถ้ง

ภาคประธาน		ภาคแสดง			
ประธาน	บทขยายประธาน	กริยา	บทขยายกริยา	กรรม	บทขยายกรรม
เก่ง	-	ทั้ง	ลงในถ้ง	ขยะ	-

เขาเขียนจดหมายถึงเพื่อน

ภาคประธาน		ภาคแสดง			
ประธาน	บทขยายประธาน	กริยา	บทขยายกริยา	กรรม	บทขยายกรรม
เขา	-	เขียน	ถึงเพื่อน	จดหมาย	-

พชรกินปลาทูทอด

ภาคประธาน		ภาคแสดง			
ประธาน	บทขยายประธาน	กริยา	บทขยายกริยา	กรรม	บทขยายกรรม
พชร	-	กิน	-	ปลาทู	ทอด

ลูกแมวกินนมแม่แมว

ภาคประธาน		ภาคแสดง			
ประธาน	บทขยายประธาน	กริยา	บทขยายกริยา	กรรม	บทขยายกรรม
ลูกแมว	-	กิน	-	นม	แม่แมว

หญิงชราคนนั้นนุ่งผ้าลายดอกกรัก

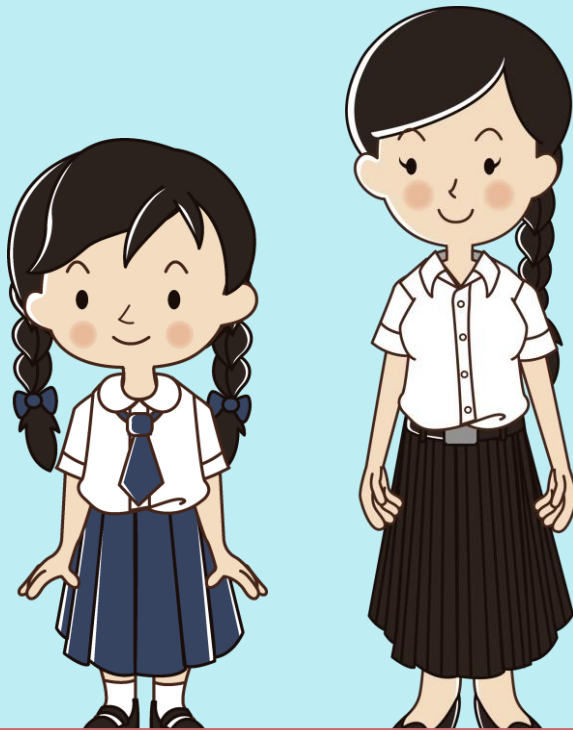
ภาคประธาน		ภาคแสดง			
ประธาน	บทขยายประธาน	กริยา	บทขยายกริยา	กรรม	บทขยายกรรม
หญิงชรา	คนนั้น	นุ่ง	-	ผ้า	ลายดอกกรัก

พิจารณาประโยคต่อไปนี้

คุณพ่อเล่านิทาน

ฉันไปโรงเรียนแต่พี่ไปมหาวิทยาลัย

คุณพ่อพาฉันไปเที่ยวชะอำ
ซึ่งอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี

พิจารณาประโยคต่อไปนี้

คุณพ่อเล่านิทาน

ฉันไปโรงเรียนแต่พี่ไปมหาวิทยาลัย

คุณพ่อพาฉันไปเที่ยวชะอำ

ซึ่งอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี

ประโยชน์จำแนกตามลักษณะโครงสร้าง

ได้ ๓ ชนิด

ประโยชน์สามัญ

ประโยชน์รวม

ประโยชน์ซ้อน

ประโยชน์คสามัญ

ประโยชน์สามัญ

หรือประโยชน์ใจความเดียว คือ ประโยคที่กล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพียงสิ่งเดียว และสิ่งนั้นแสดงกริยาอาการหรืออยู่ในสภาพเดียว

ประโยชน์สามัญ ๒ ส่วน

พลอยร้องเพลง

แมวลายกระโดด

ประโยชน์สามัญ ๓ ส่วน

แดงตีระนาด

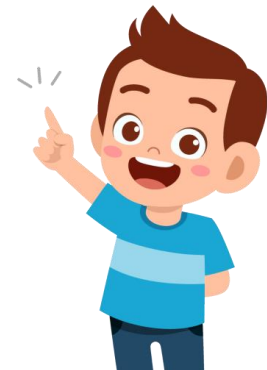
แก้วร้อยพวงมาลัย

ประโยชน์รวม

ประโยชน์รวม

คือ ประโยคที่มีประโยคสามัญตั้งแต่
๒ ประโยคขึ้นไปมารวมกัน โดยมีคำเชื่อม
ประโยค

เพื่อให้ได้ใจความติดต่อกัน
เป็นประโยคเดียวกัน มี ๔ ลักษณะ

ประโยชน์ที่แสดงความ
เป็นเหตุเป็นผลกัน

ประโยชน์ที่มีใจความ
คล้ายตามกัน

ประโยชน์

ประโยชน์ที่มีใจความ
ให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประโยชน์ที่มีใจความ
ขัดแย้งกัน

ประโยชน์รวม

ที่มีใจความคล้องยตามกัน

ประโยชน์รวมที่มีใจความคล้ายตามกัน

ประกอบด้วยประโยคเล็กตั้งแต่ ๒
ประโยคขึ้นไป มีเนื้อความคล้ายตามกัน
ในแง่ความเป็นอยู่ เวลา และการกระทำ

ประโยครวมที่มีใจความคล้ายตามกัน

พี่ชื่จักรยาน
(ประโยคสามัญ)

น้องชื่จักรยาน
(ประโยคสามัญ)

และ แต่

ประโยครวม : พี่และน้องชื่จักรยาน

ประโยชน์รวม

ที่มีใจความขัดแย้งกัน

ประโยชน์รวมที่มีใจความขัดแย้งกัน

ประกอบด้วยประโยคเล็กตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไป มีเนื้อความที่ขัดแย้งกันหรือแตกต่างกันในการกระทำ หรือผลที่เกิดขึ้น

ประโยครวมที่มีใจความขัดแย้งกัน

พี่ตี๋ห้อง
(ประโยคสามัญ)

น้องตี๋ตะโพน
(ประโยคสามัญ)

และ แต่

ประโยครวม : พี่ตี๋ห้องแต่น้องตี๋ตะโพน

ประโยชน์รวมที่มีใจความขัดแย้งกัน

หมิวชอบเรียนภาษาไทย (ประโยชน์สามัญ)

หลิวชอบเรียนคณิตศาสตร์ (ประโยชน์สามัญ)

แต่ หรือ

ประโยชน์รวม : หมิวชอบเรียนภาษาไทย

แต่หลิวชอบเรียนคณิตศาสตร์

โครงการที่มีใจความ
ให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประโยชน์รวมที่มีใจความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประกอบด้วยประโยคเล็กตั้งแต่ ๒
ประโยคขึ้นไปและกำหนดให้เลือกอย่างใด
อย่างหนึ่ง

ประโยครวมที่มีใจความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

เธออยากไปเที่ยวทะเล

(ประโยคสามัญ)

เธออยากไปเที่ยวน้ำตก

(ประโยคสามัญ)

และ หรือ

ประโยครวม : เธออยากไปเที่ยวทะเลหรือน้ำตก

ประโยครวมที่มีใจความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

คุณชอบดนตรีไทย

(ประโยคสามัญ)

คุณชอบดนตรีสากล

(ประโยคสามัญ)

หรือ ก็

ประโยครวม : คุณชอบดนตรีไทยหรือดนตรีสากล

ประโยชน์รวมที่มีใจความ
เป็นเหตุเป็นผลกัน

ประโยครวมที่มีใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน

ประกอบด้วยประโยคเล็กตั้งแต่ ๒
ประโยคขึ้นไป **ประโยคแรกเป็นเหตุ**
ประโยคหลังเป็นผล

ประโยครวมที่มีใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน

เขาตั้งใจเรียน

(ประโยคสามัญ)

เขาประสบความสำเร็จ

(ประโยคสามัญ)

เพราะ...จึง

ถึง....ก็

เพราะเขาตั้งใจเรียน

เขาจึงประสบความสำเร็จ

ประโยครวม :

ประโยครวมที่มีใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน

เขาเดินตากฝน

(ประโยคสามัญ)

เขาไม่สบาย

(ประโยคสามัญ)

ถึง...ก็

เพราะ...จึง

ประโยครวม :

เพราะเขาเดินตากฝน

เขาจึงไม่สบาย

ให้นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง ประโยชน์รวม

คำชี้แจงบทบาทนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงาน
เรื่อง ประโยชน์รวม

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ดูแลการทำงานของนักเรียน
๒. ให้คำแนะนำนักเรียนในการทำงาน

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ประโยครวม
หน่วยเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาษิตสอนหญิง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ประโยครวม
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยครวม และแยกประโยคสามัญจากประโยครวม

๑. ประโยครวม :

ประโยคสามัญ :

ประโยค สามัญ :

๒. ประโยครวม :

ประโยคสามัญ :

ประโยค สามัญ :

๓. ประโยครวม :

ประโยคสามัญ :

ประโยค สามัญ :

๔. ประโยครวม :

ประโยคสามัญ :

ประโยค สามัญ :

๕. ประโยครวม :

ประโยคสามัญ :

ประโยค สามัญ :

ใบงาน

เรื่อง ประโยครวม

ให้นักเรียนทำใบงาน

เรื่อง ประโยครวม

ใบงาน

เรื่อง ประโยครวม

๑. ประโยครวม.....

ประโยคสามัญ.....

ประโยคสามัญ.....

ใบงาน

เรื่อง ประโยครวม

๒. ประโยครวม.....

ประโยคสามัญ.....

ประโยคสามัญ.....

ใบงาน

เรื่อง ประโยครวม

๓. ประโยครวม.....

ประโยคสามัญ.....

ประโยคสามัญ.....

ใบงาน

เรื่อง ประโยครวม

๔. ประโยครวม.....

ประโยคสามัญ.....

ประโยคสามัญ.....

ใบงาน

เรื่อง ประโยครวม

๕. ประโยครวม.....

ประโยคสามัญ.....

ประโยคสามัญ.....

ตรวจทานคำตอบ

ใบงาน

เรื่อง ประโยครวม

๑. ประโยครวม...ฉันและเธออ่านหนังสือในห้องสมุด...
ประโยคสามัญ...ฉันอ่านหนังสือในห้องสมุด.....
ประโยคสามัญ...เธออ่านหนังสือในห้องสมุด.....

ใบงาน

เรื่อง ประโยครวม

๒. ประโยครวม...**เธอจะไปเที่ยวสวนสัตว์หรือชายทะเล**.....
ประโยคสามัญ...**เธอจะไปเที่ยวสวนสัตว์**.....
ประโยคสามัญ...**เธอจะไปเที่ยวทะเล**.....

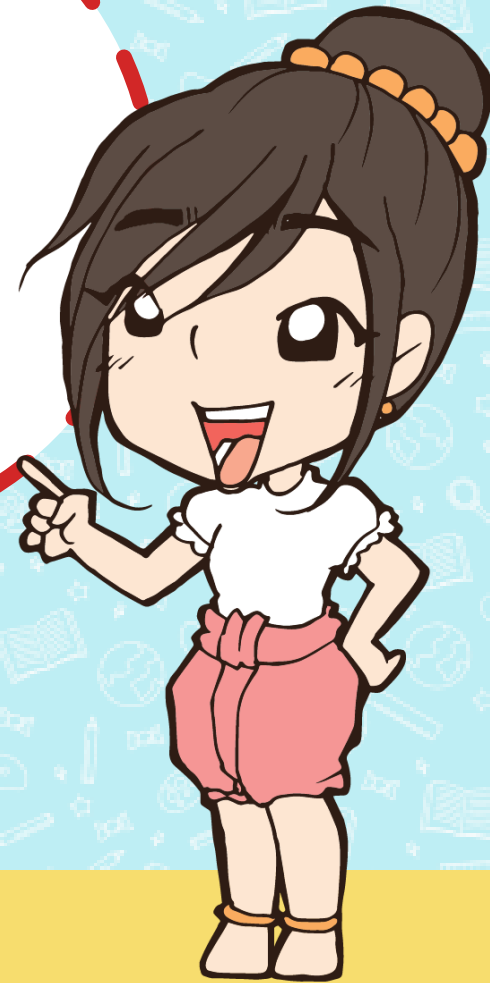

ใบงาน

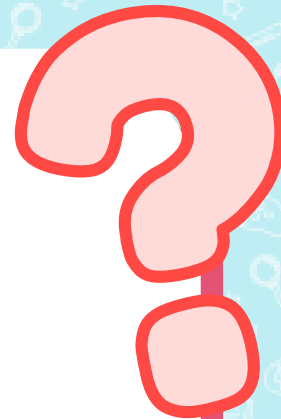
เรื่อง ประโยครวม

๓. ประโยครวม...**พี่ชอบเล่นเทนนิสแต่น้องชอบเล่นปิงปอง**.....
- ประโยคสามัญ...**พี่ชอบเล่นเทนนิส**.....
- ประโยคสามัญ...**น้องชอบเล่นปิงปอง**.....

สรุปบทเรียน เขียนองค์ความรู้

นักเรียนจะนำความรู้
เรื่อง ประโยชน์รวม ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้อย่างไร

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ประโยคซ้อน

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ เรื่อง ประโยคซ้อน
๒. ใบงาน เรื่อง จำแนกประโยคซ้อน
๓. ใบงาน เรื่อง แผนภาพความคิด ประโยค

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖